

ПОЛІТИКА

Україна відкриває ще 2 переговорні кластери ЄС. Що це означає

Олена Абрамович Зоряна Степаненко

13 жовтня 2026, 14:15

Президент Європейської ради Антоніу Кошта, президент України Володимир Зеленський та президентка Європейської комісії Урсула фон дер Ляен, Київ, Україна, 24 лютого 2026 року

Слухати 13 хв.

Україна 13 жовтня відкриває ще два із шести переговорних кластерів на шляху до вступу в Євросоюз, після того як влітку відкрила перші два.

Що таке кластери, що означає їх відкриття і на скільки воно наближує членство України в ЄС?

Ввечері 13 жовтня на Міжурядовій конференції між урядами України та 27 країн-членів ЄС у Люксембурзі Україна відкриє ще 2 переговорні кластери на шляху до вступу в Євросоюз – кластер №2 «Внутрішній ринок» та №3 «Конкурентоспроможність та інклюзивне зростання».

Це наступний етап переговорів про вступ України до Євросоюзу, які фактично розпочалися у червні 2026-го з відкриттям кластеру №1 – «Основи процесу вступу», а в липні – №6 «Зовнішні відносини».

| Що таке кластери?

Для того, щоб вступити до ЄС, Україна, як і решта країн, які зараз на шляху до членства, має максимально наблизити своє законодавство у практично всіх сферах до законодавства Євросоюзу. І таким чином довести, що здатна виконувати спільні правила.

Ці правила виокремлені у 33 переговорні розділи, кожен із яких присвячений окремій сфері – наприклад, енергетиці, оподаткуванню, охороні довкілля або судовій системі. А ці 33 розділи, у свою чергу, погруповані у 6 тематичних кластерів:

1. **«Основи процесу вступу»** – демократія, верховенство права, судова система, боротьба з корупцією, державне управління та економічні критерії.
2. **«Внутрішній ринок»** – рух товарів, працівників, послуг і капіталу, правила для компаній, банків та захист споживачів.
3. **«Конкурентоспроможність та інклюзивне зростання»** – податки, митниця, зайнятість, соціальна політика, освіта, цифровізація та промисловість.
4. **«Зелений порядок денний та стала транспортна взаємопов'язаність»** – енергетика, транспорт, охорона довкілля та клімат.
5. **«Ресурси, сільське господарство та згуртованість»** – аграрна політика, безпечність харчових продуктів, регіональний розвиток і бюджетні питання.
6. **«Зовнішні відносини»** – торговельна, зовнішня, безпекова й оборонна політика.

Переговори про вступ країни до Євросоюзу – це фактично процес відкриття кластерів, виконання реформ, які вони передбачають, та закриття кластерів.

При чому, за новою методологією розширення ЄС від 2020 року, відкриваються переговори кластерами (яких 6), а закривають кожен розділ окремо (їх 33).

Для відкриття кожного з 6 кластерів, а потім закриття кожного із 33 розділів потрібна одностайна згода усіх 27 країн-членів Євросоюзу.

Процес тривалий і складний, але корисний для країни, каже **Тінатін Ахвледіані**, керівниця програми розширення ЄС Центру європейських політичних досліджень (CEPS).

«Ще до того, як Україна стане повноправним членом ЄС, у міру наближення її законодавства до європейського українські громадяни вже мають відчутти переваги від полегшеного доступу до єдиного ринку. І бізнес, і споживачі», – пояснила Ахвледіані в коментарі Радіо Свобода.

Україна офіційно почала переговори... ➔

відео Радіо Свобода

⬇ ЗАВАНТАЖИТИ ✓

Як відкривають і закривають кластери та розділи?

Перед відкриттям кластерів Європейська комісія проводить так званий **скринінг** – детальну перевірку законодавства країни-кандидата на відповідність нормам ЄС. І визначає, що в країні вже працює, а де треба реформи.

За результатами цієї перевірки Єврокомісія рекомендує відкрити переговорні кластери або спочатку виконати певні умови.

Далі держави-члени ЄС мають одностайно погодити спільну переговорну позицію. І на цьому етапі вони теж можуть висувати певні умови, як от [Угорщина щодо](#)

освітніх прав національних меншин в Україні.

На основі сформованої переговорної позиції на міждержавній конференції офіційно відкривають кластери. Щоб їх закрити, для кожного розділу Євросоюзу визначає критерії закриття – *closing benchmarks*.

Це можуть бути вимоги ухвалити конкретне законодавство, створити незалежний орган, запровадити систему контролю або продемонструвати, що нові правила ефективно працюють.

Після цього Єврокомісія оцінює результати, а країни ЄС одностайно погоджують **попереднє** закриття переговорного розділу.

Саме попереднє, оскільки до вступу країни Євросоюзу продовжує перевіряти виконання зобов'язань. У разі відкату реформ переговори можуть повертатися до вже розглянутих раніше питань.

Особливе значення має перший кластер – «Основи процесу вступу». Його відкривають першим, а закривають останнім. У ньому оцінюється прогрес у верховенстві права, боротьбі з корупцією та роботи демократичних інституцій.

| Про що кластери №2 та №3?

Кластери №2 та №3, які Україна відкриває 13 жовтня, охоплюють загалом 17 переговорних розділів.

На відміну від першого кластера, присвяченого передусім функціонуванню держави та демократичних інституцій, ці два стосуються того, як працюватиме українська економіка всередині Євросоюзу.

Головна мета кластера **№2 «Внутрішній ринок»** – підготувати Україну до участі в єдиному європейському ринку: рух товарів, послуг, капіталу та людей.

Серед іншого, у ньому готується можливість для українців отримати право на роботу у країнах ЄС після набуття членства. Потрібно узгодити системи соціального забезпечення, щоб періоди роботи та страхування в різних країнах враховувалися при визначенні пенсії тощо.

Біженці з України розглядають одяг у пункті збору допомоги, організованому українською католицькою парафією Дрездена на тлі російського вторгнення в Україну; Дрезден, Німеччина, 27 березня 2022 року

Поки що цей напрям – один із найменш підготовлених. За оцінкою Єврокомісії, Україна перебуває лише на початковій стадії підготовки у сфері вільного руху працівників.

Водночас йдеться і про вільний рух капіталу. І Єврокомісія, наприклад, прямо вказує, що українські обмеження на придбання сільськогосподарських земель громадянами ЄС суперечать європейським правилам.

Окремі розділи присвячені захисту інтелектуальної власності та конкуренції. Україні, наприклад, потрібно буде забезпечити захист авторських прав і патентів, а також відновити повноцінний контроль за державною допомогою підприємствам, призупинений під час воєнного стану.

Європейські правила не забороняють державі підтримувати власний бізнес, але встановлюють умови, за яких така підтримка не повинна заважати конкуренції.

Кластер №3 – це «**Конкурентоспроможність та інклюзивне зростання**». Він охоплює вісім переговорних розділів: цифровізацію та медіа, оподаткування,

економічну й монетарну політику, соціальну політику та зайнятість, промисловість, науку, освіту й митний союз.

Якщо другий кластер визначає правила участі України в єдиному ринку, то третій стосується того, наскільки українська економіка буде здатна конкурувати на цьому ринку.

І саме в цьому кластері, наприклад, є розділ, який зачіпає податкову сферу. Там від України очікується реформа спрощеної системи оподаткування, щоб зменшити можливості для уникнення податків.

Окремий розділ стосується трудового законодавства – йдеться про реформування інспекції праці та посилення ролі профспілок і роботодавців у виробленні соціальної політики.

Соціальна політика – теж у цьому кластері, як і питання належного забезпечення громадян соціальним житлом.

Найкраща оцінка Україні у кластері №3 стосується розділу цифровізації, у проєкті звіту Єврокомісії за 2026 рік рівень підготовки тут оцінений як «добрий».

| То коли Україна стане членом ЄС?

Дату, коли саме Україна стане членом ЄС, навіть орієнтовну, наразі в Брюсселі ніхто не береться озвучувати.

Україна поставила перед собою мету – закрити всі 33 розділи **до кінця 2027 року**. Але поки що вона навіть не відкрила усі кластери – залишаються 2 із шести. Не закритий ще жоден розділ.

Для порівняння, Албанія, яка 2025 року відкрила всі 33 переговорні розділи, лише в липні 2026-го вперше попередньо закрила три з них. Чорногорія – країна, яка найдалі просунулася в переговорах про вступ до ЄС, – розпочала переговори ще у 2012 році, а потім її рух сповільнився через втому ЄС від розширення. І лише після повномасштабного вторгнення Росії в Україну, коли ЄС став знову готовим до розширення, Чорногорія продовжила рух. І наразі закрила лише 21 із 33 розділів.

Україні, у той же час, навіть відкрити один із останніх кластерів – №5, який стосується сільського господарства, може виявитись вкрай складно.

Вона має потужну систему сільського господарства із значно нижчими стандартами, а відповідно і цінами, ніж у ЄС. І **фермери Польщі**, Франції тощо, які є

важливим електоратом, уже незадоволені перспективою конкуренції з українським агросектором.

«Тому що український аграрний сектор досить конкурентоспроможний. Ми бачили його силу: навіть попри повномасштабну війну, країна продовжувала експортувати сільськогосподарську продукцію в досить значних обсягах», – зауважує Ахвледіані.

Розсипане учасниками блокування кордону з Україною зерно. Польща, поблизу пункту пропуску «Дорогуськ-Ягодин». 11 лютого 2024 року

Щоб зняти побоювання європейських фермерів і переконати всі 27 держав-членів погодитися на відкриття п'ятого кластера, Єврокомісія запропонувала окремий підхід до українського сільського господарства.

Йдеться про те, щоб уже в спільній переговорній позиції ЄС передбачити можливість спеціальних обмежень для агросектору України після її вступу до Євросоюзу. Зокрема, у ЄС хочуть одразу домовитись про те, що субсидії українським аграріям не потрібні, а її зернові будуть надалі йти на традиційні ринки Північної Африки та Близького Сходу, а не ЄС.

І такі спеціальні захисні механізми для нових членів ЄС – не нова практика.

«Це не обмеження, а захисні заходи. І такі захисні заходи вже використовувалися під час попередніх хвиль розширення, зокрема у 2004 році, коли ЄС розширився на країни Східної Європи. Тобто це не щось нове», – пояснює Ахвледіані.

Конкретні обмеження, їхні масштаби та тривалість пропонують визначити пізніше – під час самих переговорів, і остаточно закріпити в договорі про вступ.

«Ми повинні захистити європейських фермерів. І водночас маємо допомогти українському сільському господарству розвиватися так, щоб воно могло експортувати свою продукцію по всьому світу, особливо зернові та пшеницю», – пояснила 13 жовтня єврокомісарка з питань розширення **Марта Кос**.

Та навіть після відкриття всіх кластерів, сказати напевне, коли Україна стане членом ЄС, буде складно. Бо зазвичай відкривати переговорні кластери значно легше, ніж закривати розділи.

Бо якщо для відкриття потрібно пообіцяти реформу, то для закриття – продемонструвати, що вона уже працює.

Згідно з чернеткою звіту Європейської комісії про прогрес, який мають оприлюднити наприкінці жовтня, Україна має лише п'ять розділів, у яких рівень підготовки оцінений як «добрий» (торік було чотири). Для більшості інших розділів зазначений лише «певний» або «помірний рівень підготовки».

І навіть після закриття всіх переговорних розділів потрібен ще тривалий процес ратифікації в усіх державах-членах ЄС.

У Бельгії ратифікація може вимагати голосування у 11 регіональних та національних парламентах. У таких країнах, як Угорщина та Франція, можливе

проведення референдумів, де існує значний скептицизм щодо розширення ЄС, особливо стосовно України.

«Найбільший виклик, який я бачу на шляху України до членства в ЄС, – це пошук політичної волі серед держав-членів Європейського Союзу», – каже Тінатін Ахвледіані.

Чиновники Єврокомісії, оцінюючи прогрес різних країн і озвучуючи їхні плани щодо завершення переговорів чи вступу, дату для України не озвучують, а просто називають її цілі «дуже амбітними».

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

«Супервівторок» для України. ЄС відкрив ще один переговорний кластер. Чи вдасться зберегти темп?

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Без субсидій фермерам та права вето на 15 років: яке членство в ЄС готують Україні

Олена Абрамович

Міжнародна оглядачка, кореспондентка Радіо Свобода та створеної Радіо Свобода мережі «Настоящее время». Теми: політика, заходи Євросоюзу та НАТО, життя українців у Бельгії, культура та кіно.

Зоряна Степаненко

Міжнародна оглядачка, кореспондентка Радіо Свобода та створеної Радіо Свобода мережі «Настоящее время» у Брюсселі. Теми: політика, міжнародні відносини, безпека, оборона

[Україна](#)[Світ](#)[Політика](#)[Економіка](#)

© Радіо Свобода, 2026 | Усі права застережено.